

Kompletterade information till sakråd; översyn av rennäringslagstiftningen.

Kvenlandsförbundet vill för utredningen uppmärksamma och förtydliga ett antal punkter att beakta innan några beslut fattas gällande rennäringslagen:

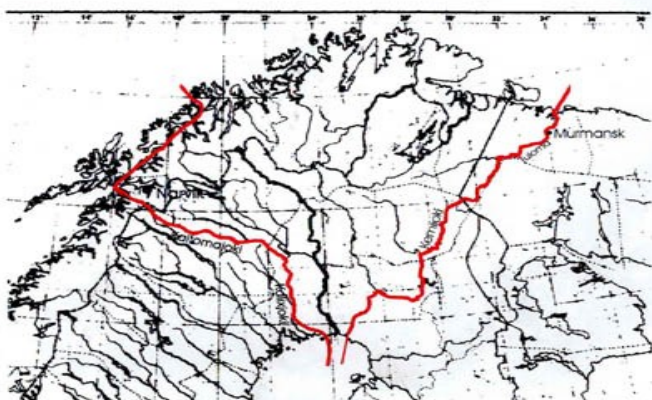
Historiska förhållanden i norr

De historiska förhållandena (bosättningshistoria, näringar, folkgrupper mm) i norra Sverige är inte utredda. I de nordliga områden, har under de senaste åren gjorts flera Arkeologiska utgrävningar som tydligt kastar nytt ljus över områdets historia. Tex 2019 i Vivungi by, Kiruna Kommun. Järnframställning som daterats till ca 500 f. Kr. Detta tyder på att det fanns en bofast befolkning. I den vetenskapligt baserade TV-serien (2019) "de första svenskarna" framkommer också många nya intressanta historiska upptäckter.

Kvänerna är en folkgrupp som bott och fortfarande bor i norra Sverige, Finland och Norge. Vi har en gemensam historia, kultur och språk – meänkieli Vi har bott i området innan nuvarande statsgränser drogs. Vår bosättningshistoria kan följas i bevarade handlingar från 1400-talet Och fram till idag levande personer. Dessa handlingar (bomärken, skattelängder, lagfarter, tingsprotokoll, mantalslängder m fl.) bevisar våra i lag befästade rättigheter till mark och vatten som vi i generationer ärvt av förfäderna. Vi är en folkgrupp som onekligen måste omfattas av hävdsrätt i området.

Major Peter Schnitler var chef för Dansk-Norsk gräns- kommission och chefen för den svenska delegationen var Lorens Kristoffer Stobe. Protokoll nr IV från Schnitlers gränsexamination från den 26 oktober 1743, innehåller en mängd intressanta uppgifter om Tornedalens och Norra Lappmarkens historia, bebyggelse och kultur. I protokollet IV nämns vittnen som under ed fick vittna. Schnitler beskriver Kvenland: "*Qvaenland kaldes her den District i Sverrig, 2¼ Miile Osten, og 2 ¼ Miile Vesten for Torne stad, streknde sig op efter Torne –og andra Elve i Nordnordvest en 40 Miile ad de Norske Grenser*" De andra "Elve" som han nämner måste vara Kemi respektive Kalixälvar med ca 2,5 mils avstånd från Torneå. En mil på den tiden var 10688 m. Detta område som Schnitler beskriver motsvarar idag ganska exakt meänkieli området. Vidare framgår av protokollen att det i älvdalarna inom området bodde bergsfolk och bönder som talade östfinskt språk.

Kvenland - Kveenimaa 1740-luvulla

I Finland har förekommit forskning över det nordliga området i flera decennier. Ett antal kända historiker och forskare har studerat bosättningar, näringar men också folkgrupper och etnicitet. Nämnas kan Juha Joonas avhandling vid Rovaniemi högskola "Ikimustoinen oikeus" "urminnes rättigheter" 2019. Matti Enbuske, en annan historiker som forskat i ämnet, och deltog i Juhani Wirilanders utredning över lappmarken. Där har tydligt framkommit att det finns fler än en ursprungsbefolkning i norr. Sverige och Finland har en gemensam historia, Landsgränsen är som bekant, relativt ung.

En oberoende utredning som är faktabaserad behöver tillsättas över de nordliga områdena i Sverige. Kunskapsöverföring mellan länderna är nödvändigt.

Tvärpolitisk

Kvenlandsförbundet vill påtala vikten av att utredningen blir tvärpolitiskt sammansatt.

Hänsyn till övriga näringar i norr

Vi har under de senare åren sett en mycket oroande utveckling gällande rennäringens tillämpning. Den blir väldigt påtaglig i de små samhällen vi lever och verkar i. Det har börjat skapa konflikter och hindrar utveckling av andra näringar. Tex turismen som borde ha en potential att kunna växa. Konsekvenserna av rennäringens blir mycket märkbara i de lokala samhällen. Vi har kunnat konstatera att etnicitet eller släktskap styr ett bifall eller ett avslag gällande tex byggnadslov även på den privata marken. Det strider mot äganderätten. Staten måste ha ett övergripande ansvar över utvecklingen. En näring kan inte få diktera villkoren för hela samhälls utvecklingen. Olika näringar i området måste ha utrymme att växa och utvecklas.

Kvenlandsförbundet önskar få möjlighet att medverka i det fortsatta arbetet med översyn av rennäringenslagen.

KVENLANDSFÖRBUNDET/KVEENIMAAYHISTYS

Enl uppdrag

Jim-Ove Haapalainen